

VOORTGEZET TECHNISCH LEZEN

KARAKTER

INFORMATIEBROCHURE

Voortgezet technisch lezen | groep 4 tot en met 8

Inhoud

De methode

- Elke les een leessucces! 2

Inhoud en didactiek

- Doelgericht en motiverend leesonderwijs 4

Structuur en organisatie

- Duidelijke stappen, veel herhaling en succes 8

Differentiatie

- Elk kind een eigen route naar succes 10

Materialen

- Actief lezen in het leeswerkboek 12

Software

- Aantrekkelijk en uitdagend 14

Voorbeeldpagina's

- Handleiding 16
- Leeswerkboek: les 1 technisch Lezen 18
- Leeswerkboek: les 2 technisch Lezen 18
- Leeswerkboek: vloeiend lezen 22
- Plusboek: literatuureducatie 24
- Plusboek: technisch lezen 26
- Werkboek leesbevordering: les literatuureducatie 28
- Werkboek leesbevordering: les leesbevordering 30

Informatie

- Meer weten over *Karakter*? 32

De methode

Elke les een leessucces!

Met *Karakter* leren de kinderen niet alleen goed lezen, maar doen ze ook succeservaringen op en worden ze gestimuleerd veel en gevarieerd te lezen. Iedere les weer! Zo maken ze ongemerkt veel leeskilometers en ervaren ze dat lezen leuk en zinvol is. In *Karakter* gaan goed technisch leesonderwijs en leesmotivatie hand in hand. Met als resultaat... een klas vol enthousiaste lezers!

De tekst centraal

In *Karakter* staan de leesteksten centraal. Ze zijn op maat geschreven door bekende kinderboekenauteurs en in elke tekst staat één leesmoeilijkheid of één aspect van vloeiend lezen centraal, zoals woordgroepen of leestekens. Het leeswerkboek blijft altijd up-to-date omdat het gedurende het gebruik van de methode aan de actualiteit of aan de wensen van scholen kan worden aangepast.

Doelgericht technisch en vloeiend lezen

Succesbeleving is enorm belangrijk voor de leesmotivatie van kinderen. En voor die succesbeleving is het centraal stellen van één lesdoel een vereiste. Dit lesdoel staat duidelijk in het leeswerkboek en de kinderen gaan er gericht mee aan de slag. Eerst met woord- en zinsoefeningen en daarna met een leestekst op maat. Tot slot kunnen de kinderen in verschillende samenleesvormen, zoals duo-lezen en theaterlezen, laten zien wat ze kunnen. Dat versterkt de succesbeleving en resulteert in een klas vol enthousiaste lezers!

Literatuureducatie

Uniek aan *Karakter* is de aparte leerlijn leesbevordering en literatuureducatie. In deze compleet uitgewerkte lessen verkennen de kinderen samen met de leerkracht uiteenlopende soorten boeken en genres en praten hier samen over. Zo worden de kinderen literair vaardig gemaakt en ontwikkelen ze een persoonlijke leessmaak en een positieve leeshouding.

De allersterkste lezers écht uitdagen

Voor de sterkste lezers heeft *Karakter* een apart plusboek. Hierin worden ze uitgedaagd met lesdoelen met instructie op een hoger AVI-niveau en een verdieping op de literatuureducatie. De lessen vloeiend lezen en leesbevordering doen ze samen met de andere kinderen. Zo hou je deze kinderen bij de groep, maar daag je ze écht uit op hun niveau en motiveer je ze het beste uit zichzelf te halen.

Meer uit combinatiegroepen halen

De doelen van de lessen technisch lezen herhalen en verdiepen zich door de jaren heen, en die herhaling is waar mogelijk elk jaar op hetzelfde moment gepland. Bij vloeiend lezen zijn de leerdoelen van de jaargroepen zelfs identiek. Dit betekent dat je de instructie, begeleiding, inoefening en afsluiting van de les aan beide groepen tegelijk kunt geven. De verwerking doen de kinderen op hun eigen niveau. De werkboeken voor leesbevordering zijn zelfs speciaal ontwikkeld voor combinatiegroepen. De hele groep krijgt dezelfde les. Zo maakt *Karakter* optimaal gebruik van de kracht van combinatiegroepen.

IJzersterke combinatie met Staal en Taal actief

De leerlijnen lezen en spellen van Malmberg sluiten naadloos op elkaar aan. Bij 'Even opruimen' in *Karakter* worden telkens de categorieën aangeboden die kort daarna in de spellingmethodes *Staal* en *Taal actief* aan bod komen. Deze wisselwerking leidt tot betere resultaten bij lezen én spelling.

Inspirerende karakters

Succes beleven en kennismaken met verschillende teksten vormen de basis voor positieve leeservaringen. Maar er is meer dat het werken met *Karakter* leuk en motiverend maakt. In elk leeswerkboek staat een karakter, een personage centraal dat vanuit zijn of haar eigen wereld de kinderen inspireert om te lezen. In korte filmpjes op het digibord nemen ze de kinderen mee in hun (lees)wereld en vertellen ze waarom lezen zo leuk is en wat het voor hen betekent. En via de gevarieerde teksten in het leeswerkboek komt die wereld tot leven.

Inhoud en didactiek

Doelgericht en motiverend leesonderwijs

Met *Karakter* leer je de kinderen om technisch en vloeiend goed te lezen én maak je ze enthousiast om veel en gevarieerd te lezen. De methode gaat hierbij heel doelgericht te werk: met één lesdoel per les, met consequente herhaling en met veel en actief lezen van teksten die precies bij het lesdoel passen. Met de aparte leerlijn leesbevordering en literatuureducatie inspireren de kinderen elkaar om meer te lezen.

Doorgaande leerlijn lezen

Een doorgaande leerlijn lezen betekent dat er geen breuk is in de leerstof in het leesonderwijs. *Karakter* maakt onderdeel uit van de doorgaande leerlijn lezen. De methode sluit perfect aan op het aanbod voor het aanvankelijk lezen en ontwikkelt de benodigde technische leesvaardigheid als randvoorwaarde voor het begrijpend en studerend lezen. En de motiverende leerlijn leesbevordering en literatuureducatie in *Karakter* sluit naadloos aan op het referentiekader Taal en het voortgezet onderwijs.

Drie doordachte leerlijnen

De lessen van *Karakter* zijn opgebouwd vanuit de volgende leerlijnen:

- 1 technisch lezen
- 2 vloeiend lezen
- 3 leesbevordering en literatuureducatie

1 technisch lezen

De leerlijn technisch lezen van *Karakter* sluit naadloos aan op de nieuwe tekstkenmerken van de nieuwe Cito AVI en DMT (versie 2018). *Karakter* heeft een leerlijn technisch lezen voor de basisgroep en een voor de plusgroep op een hoger niveau. Elk leerjaar is erop gericht dat alle kinderen minimaal twee AVI-niveaus halen en de pluskinderen minimaal twee AVI-niveaus hoger.

2 vloeiend lezen

Karakter besteedt expliciet aandacht aan de instructie van vloeiend lezen. De verschillende aspecten van vloeiend lezen, zoals het lezen van leestekens, worden in de leerlijn herhaald aangeboden. En de teksten zijn weer precies op maat geschreven bij het lesdoel. Het technisch leesniveau staat de kinderen dus niet in de weg.

Zo wordt aan alle voorwaarden voldaan om vloeiend te lezen en de deur naar leessucces opengezet!

3 leesbevordering en literatuureducatie

Uniek aan *Karakter* zijn de compleet uitgewerkte lessen leesbevordering en literatuureducatie. Tijdens deze lessen wordt er geen onderscheid gemaakt in leesniveau, je doet deze lessen met de hele groep. Een onderwerp wordt telkens behandeld in twee opeenvolgende lessen: eerst een les literatuureducatie waarin de kinderen kennismaken met een aspect uit de jeugdliteratuur, zoals karakterontwikkeling of de kenmerken van detectiveverhalen, en daarna een leesbevorderingsles over hetzelfde onderwerp. In de leesbevorderingsles staat het samenwerken, praten over boeken, centraal. Op die manier worden de kinderen literair vaardig gemaakt en ontwikkelen ze een persoonlijke leessmaak.

Eén lesdoel per les

Er is één lesdoel per leestekst en per les gedurende twee opeenvolgende lessen. Dat lesdoel staat duidelijk in het leeswerkboek en de kinderen gaan er gericht mee aan de slag. Eerst met woord- en zinsoefeningen en daarna met een leestekst op maat. Dit is effectief omdat elke vaardigheid verschillende eisen stelt aan instructie, oefenen, inhoud en niveau van de teksten waarmee geoefend wordt. Bovendien is, door elke vaardigheid gericht te onderwijzen, de kans het grootst dat alle kinderen, dus ook de zwakke lezers, succeservaringen opdoen. En succes is de belangrijkste sleutel tot motivatie.

Effectieve instructie voor elk kind

Het proces van leren lezen kan per kind verschillend verlopen en daarom is het bij het verdelen van je leerkrachttijd altijd zoeken naar de balans tussen wat wenselijk is en wat haalbaar. In *Karakter* zetten we de leerkrachttijd zoveel mogelijk in voor de hele groep. Dat doen we door de zwakke en gemiddelde lezers zo lang mogelijk bij elkaar te houden. Ook is er in het lesmodel ruimte om instructie te geven aan de kinderen van de plusgroep. Zo kan elk kind profiteren van een effectieve instructie.

Zien dat je stappen maakt!

Karakter maakt het voor de kinderen zichtbaar dat ze stappen maken in hun leesontwikkeling. Aan het begin van de les lezen ze in het lesonderdeel 'Eerst proberen' een tekst met woorden van het lesdoel. Na een vastgestelde korte tijd zetten ze een streep tot hoe ver ze zijn gekomen. Daarna volgen de andere lesonderdelen, waarin de kinderen oefenen met het lesdoel. Aan het eind van de les, in het lesonderdeel 'Kijk terug', lezen de kinderen de begintekst opnieuw. Ze zien dat ze nu verder komen dan de streep die ze eerder hebben gezet. Ze hebben echt stappen gemaakt. Het leessucces wordt zichtbaar.

Samenhang met andere methodes van Malmberg

Niet alleen een doorgaande lijn in lezen is een kenmerk van goed onderwijs, ook de samenhang met andere methodes maakt het onderwijs efficiënt en effectief. Zo heb je al kunnen lezen over de samenhang met de spellingmethodes van Malmberg. Gebruik je echter meer methodes van Malmberg op jouw school, dan zie je direct dat *Karakter* op dezelfde herkenbare manier is georganiseerd: de opzet van de handleidingen, de software en werkvormen voor samenwerkend leren bijvoorbeeld. Deze samenhang maakt *Karakter* vertrouwd, zorgt voor tijdwinst en een hoger leerrendement.

Variatie verveelt nooit

De verschillende werkvormen in *Karakter* zorgen voor afwisseling tijdens het lezen en vergroten de betrokkenheid van de kinderen. Zo gaan ze in uitdagende timeroefeningen de strijd aan met zichzelf in het correct en op tempo lezen van woorden, en kunnen ze in samenleesvormen als duo-lezen en theaterlezen laten zien wat ze kunnen. De zwakste lezers bereiden de rol met de leerkracht voor en krijgen bij het spelen een belangrijke rol in het verhaal. Succes gegarandeerd en elke lezer enthousiast!

Structuur en organisatie

Duidelijke stappen, veel herhaling en succes

Door de vaste opbouw en de overzichtelijke structuur is *Karakter* makkelijk te organiseren. Er is veel aandacht voor herhaling en alle lesstappen zijn duidelijk uitgewerkt in de handleiding en op het digibord. Overzichtelijk dus, voor leerkracht en kinderen. Met succesgarantie voor iedereen!

Jaarprogramma

Het jaarprogramma van *Karakter* telt 4 perioden waarin in elke periode de leeswereld van een karakter, een personage centraal staat. Elke periode bestaat uit 7 lesweken en een toetsweek. In totaal biedt de methode dus lesstof voor 32 weken. De uitloopweken kun je naar eigen inzicht inplannen.

Voorbeeld jaarprogramma groep 4

Karakters	Lesweken							Toetsweek
Uitvinder	1	2	3	4	5	6	7	8
Astronoute	1	2	3	4	5	6	7	8
Kok	1	2	3	4	5	6	7	8
Boer	1	2	3	4	5	6	7	8
+ minimaal 4 uitloopweken die ook na elke toetsweek kunnen worden gepland								

Toetsmomenten

Er zijn vier toetsmomenten per jaar. *Karakter* biedt een woordtoets en een teksttoets op twee niveaus: toetsen voor de basisgroep ★ ★★ en aparte toetsen voor de plusgroep +. De toetsen zijn signalerend van aard. Met de software breng je de resultaten per kind eenvoudig in kaart.

Weekprogramma

In groep 4 en 5 ligt de nadruk op technisch lezen. Vanaf groep 6 neemt de aandacht voor vloeiend lezen naar verhouding toe. In groep 7 en 8 staat het vloeiend lezen centraal en is een onderhoudsprogramma en herhalingsprogramma voor technisch lezen opgenomen. Het onderhoudsprogramma is voor de gemiddelde en sterke lezers. Het herhalingsprogramma is voor de zwakke lezers en biedt instructie op de belangrijkste struikelblokken.

Per week is het aantal lessen technisch/vloeiend lezen als volgt verdeeld:

- in groep 4 en 5 vier lessen
- in groep 6 twee lessen
- in groep 7/8 één les

De aandacht voor leesbevordering en literatuureducatie is door de jaren heen constant met één les.

Lesopbouw technisch en vloeiend lezen

Een les technisch of vloeiend lezen duurt 30 minuten. Een nieuw technisch lesdoel wordt aangeboden in twee opeenvolgende lessen die samen een geheel vormen. Oudere doelen worden consequent opgefrist met woordrijen en flitsen. In de eerste les staat de instructie aan de basisgroep ★ ★★ centraal, in de tweede les de instructie aan de plusgroep + en begeleidde verwerking van de zwakke lezers. Elke tweede les wordt altijd afgesloten met samenlezen: duo-lezen bij technisch lezen en theaterlezen bij vloeiend lezen.

De lesopbouw ziet er als volgt uit:

Les 1	Les 2
Even opfrissen	Even opfrissen
Instructie basisgroep	Instructie plusgroep
Begeleide inoefening en verlengde instructie	Begeleide verwerking
Zelfstandig werken	Samenlezen
Kijk terug	Kijk terug

Lesopbouw leesbevordering en literatuureducatie

Een les leesbevordering of literatuureducatie duurt 45 minuten. In de ene week staat een literatuureducatiedoel centraal, in de andere week sluit de les leesbevordering op dit doel aan.

De lesopbouw ziet er als volgt uit:

les literatuureducatie (met leerdoel)	les leesbevordering (met beleavingsdoel)
Introductie	Introductie
Instructie	Samenwerken
Zelfstandig werken	
Kijk terug	Kijk terug

Meer uit combinatiegroepen halen

De doelen van de lessen technisch lezen herhalen en verdiepen zich door de jaren heen, en die herhaling is waar mogelijk elk jaar op hetzelfde moment gepland, zodat je de instructie, begeleide inoefening en afsluiting van de les aan beide groepen tegelijk kunt geven. De verwerking doen de kinderen op hun eigen niveau. Hetzelfde geldt voor de lesdoelen voor vloeiend lezen: deze lesdoelen zijn door de jaren heen zelfs een-op-een gelijk. En voor wat betreft de werkboeken leesbevordering: alle kinderen in de combinatiegroep werken in hetzelfde werkboek, je geeft de les aan de hele groep tegelijk. Zo leren de kinderen echt van en met elkaar!

Differentiatie

Elk kind een eigen route naar succes

Karakter heeft voor elk kind een eigen route, maar houdt de hele groep bij elkaar waar het kan en moet. Uniek in het aanbod van *Karakter* is de aparte pluslijn voor de sterkste lezers. Door de slim uitgedachte lesopbouw en door de verbindingen in leerlijn is het differentiëren met *Karakter* eenvoudig te organiseren. Ook in combinatiegroepen.

Technisch en vloeiend lezen: vier niveaus

Karakter differentieert op vier niveaus. Naast ★ ★★ heeft *Karakter* een + -route voor de sterkste lezers. *Karakter* geeft niet alleen de zwakke lezers veel instructie en aandacht, maar het gunt ook de gemiddelde lezer meer tijd van de leerkracht. De + -lezers werken in een plusboek en krijgen lesstof op hun niveau.

De zwakke lezers hebben een eigen route met de groepsinstructie, verlengde instructie en begeleide inoefening in les 1 en begeleide verwerking in les 2.

De gemiddelde lezers hebben een eigen route met groepsinstructie, een korte verlengde instructie, begeleide inoefening en differentiatie in tekstaanbod.

De sterke lezers gaan na de groepsinstructie zelfstandig aan de slag met hun eigen route met differentiatie in opdracht- en tekstaanbod en een doordenkvraag.

De pluslezers werken in een apart plusboek met instructie op lesdoelen op een hoger AVI-niveau en verdieping in literatuureducatie.

Vloeiend lezen: samen en op maat

In de lessen vloeiend lezen is de instructie voor alle kinderen in de groep gelijk en de verwerking is op het eigen niveau. Een vloeiend-lezen-doel wordt afgesloten met theaterlezen waarin elk kind een rol krijgt op zijn eigen beheersingsniveau. Het technisch leesniveau staat de kinderen niet in de weg. De + en de ++-kinderen krijgen een pittigere rol dan de rest van de groep. De ★-kinderen krijgen een rol op hun beheersingsniveau en bereiden die met de leerkracht voor. Zo komt de hele groep tijdens het samenlezen samen en kunnen alle kinderen schitteren. Vol zelfvertrouwen in de schijnwerpers!

Leesbevordering en literatuureducatie: samen leren en inspireren

In de lessen leesbevordering en literatuureducatie wordt geen onderscheid in leesniveau gemaakt. Je doet deze les met de hele groep. Het leerdoel van de les literatuureducatie komt in de daaropvolgende leesbevorderingsles terug en de kinderen gaan er met actieve samenwerkingsvormen mee aan de slag. Zo leren ze van elkaar en inspireren ze elkaar. De aparte werkboeken leesbevordering en literatuureducatie zijn zo samengesteld dat je ze perfect kunt gebruiken in combinatiegroepen.

Materialen

Actief lezen in het leeswerkboek

De teksten en oefeningen staan samen in leeswerkboeken. Dat is duidelijk en overzichtelijk en biedt de kinderen de mogelijkheid om te onderstrepen en markeren in de teksten. Leeswerkboeken zijn niet alleen heel praktisch, ze zijn ook toekomstgericht. De teksten kunnen tijdens het gebruik van de methode worden aangepast. Zo blijft de methode altijd up-to-date. Natuurlijk is er ook oefensoftware en is er voor de leerkracht een duidelijke handleiding met bijbehorende digibordsoftware.

Leeswerkboek

De ★ ★★-kinderen werken in het leeswerkboek en volgen daarin hun eigen route. In elk leeswerkboek staat de (lees)wereld van een karakter centraal. Het leeswerkboek bevat oefeningen én alle leesteksten voor zeven lesweken. Boven elke les staat in duidelijke kindertaal wat het lesdoel van de les is. Samen zorgt dit voor een doelgerichte, actieve leeshouding.

	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Leeswerkboek ★ ★★	4	4	4	2	2
Plusboek +	4	4	4	2	2
Werkboek leesbevordering	2	2	2	2	2
Antwoorden leeswerkboeken	2	2	2	1	1
Antwoorden plusboeken	2	2	2	1	1
Oefensoftware*	✓	✓	✓	✓	✓
Handleiding	1	1	1	1	1
Digibordsoftware	✓	✓	✓	✓	✓
Stopklokken	Doos met 10 exemplaren				

*) Beschikbaar vanaf augustus 2020

Plusboek

De sterkste **+**-lezers werken in een plusboek. Deze plusboeken zijn qua opzet en aantal gelijk aan de leeswerkboeken, maar de teksten, instructie en oefeningen die erin staan, zijn twee AVI-niveaus hoger dan het groepsniveau. In het plusboek staan bovendien verdiepende lessen literatuureducatie.

Werkboek leesbevordering

De lessen leesbevordering en literatuureducatie staan in een apart werkboek. Deze lessen zijn hetzelfde voor alle niveaugroepen. Kinderen maken kennis met allerlei verschillende soorten boeken en genres en praten hier met elkaar over.

Antwoordenboek

Het antwoordenboek is een omkeerboek: aan de ene kant staan de antwoorden van een leeswerkboek of plusboek van periode 1 en aan de andere kant die van periode 2. De antwoorden van het werkboek leesbevordering staan in de handleiding.

Handleiding

Elke jaargroep heeft een eigen handleiding met daarin de algemene handleiding, leshandleidingen voor elke les, leerlijnen voor de enkele groep en voor de combinatiegroepen, de methodegebonden toetsen per blok met analysebladen en extra oefenbladen technisch lezen.

Stopklok

Met de digitale stopwatch, de stopklok, kan elk kind de tijd meten die het nodig heeft om alle woorden uit een opdracht te lezen. Een kind leest nauwkeurig alle woorden in de rijtjes en neemt de tijd op. Het zal ontdekken dat het een tweede keer vanzelf sneller gaat. Zo wordt de vooruitgang zichtbaar, wat leidt tot een succeservaring.

Aantrekkelijk en uitdagend

Karakter heeft digibordsoftware voor de leerkracht en oefensoftware voor de kinderen. De software sluit precies aan bij de lesstof en draait op het nieuwe Bingel-platform van Malmberg.

Digibordsoftware

Bij alle lessen gebruik je het digibord:

- Alle onderdelen van een les zijn beschikbaar op het digibord, zodat je goed zichtbaar voor alle kinderen iets kan voordoen of laten zien.
- De digibordsoftware volgt stap voor stap de lesfasen zoals die in de leshandleiding volgens het directe-instructiemodel zijn beschreven.
- De digibordsoftware bevat extra interactieve werkvormen waarmee je op een speelse manier klassikaal de lesstof inoefent, bijvoorbeeld in de fase 'Even oprissen'.
- De digibordsoftware bevat filmpjes met daarin alle karakters die helpen lessen nog aantrekkelijker en motiverender te maken.

Oefensoftware

Met de oefensoftware* kunnen de kinderen zelfstandig oefenen. Ze kunnen extra oefenen direct na het behandelen van een bepaald lesdoel of nadat ze de methodegebonden toets hebben gemaakt, wanneer zichtbaar is op welke lesdoelen extra oefening gewenst is. Er zijn oefeningen voor alle niveaugroepen. Lezen van woordrijen, flitsen en de mee leesmodule met de teksten uit het leeswerkboek.

De kenmerken zijn:

- doelgericht oefenen
- extra instructie voor zwakke lezers bij de leesmoeilijkheden

*) Beschikbaar vanaf augustus 2020

De interactieve hulpmiddelen zijn:

Woordrijen

Doel:

- de rijtjes klassikaal voor-koor-door-lezen
- arceren welke rijtjes de kinderen gaan lezen (horizontaal en verticaal)
- de rijtjes woord voor woord opbouwen
- eventueel het tempo meten

Flitsen

Doel:

- de geleerde doelwoorden op tempo herhalen en automatiseren
- het tempo op drie niveaus instellen
- handmatig het tempo aangeven
- handmatig nieuwe categorieën leesmoelijkheden of woorden toevoegen of weglaten

bingel

Nieuw platform

Vanaf schooljaar 2019-2020 draait de software van *Karakter* op het Bingel-platform. Bingel is een nieuw platform voor het basisonderwijs. Zowel de leerkracht als de kinderen werken in Bingel. Het platform ondersteunt de leerkracht tijdens het lesgeven met de digibordtool. De kinderen oefenen in Bingel en houden zelf zicht op hun voortgang en resultaat.

Voorbeeldpagina's

Handleiding

Het lesdoel en de benodigde materialen staan bovenaan aangegeven.

Bij 'Even opfrissen' aan het begin van elke les worden eerder behandelde lesdoelen steeds herhaald met woordrijen en flitsen. Werk je met *Taal actief* of *Staal*, dan heb je een extra voordeel. Er worden namelijk ook categorieën opgefrist die kort daarna in de beide spellingmethoden aan bod komen. Deze wisselwerking leidt tot betere resultaten bij lezen én spelling.

Handleiding, groep 4

WEEK 5 | LES 1

LEESWERKBOEK

PLUSBOEK

Lesdoel

- Lezen van een tekst met woorden met **d**, **dt** en **b** aan het eind (met één lettergreep).
- Literatuureducatie

EVEN OPFRISSEN 03

- 1 Herhaal eerder aangeboden lesdoelen met behulp van de oefening die klaarstaat in de digibordsoftware.

INTRODUCTIE 01

- 1 Vertel de -kinderen dat ze in deze les zelfstandig werken aan literatuureducatie. Zij gaan direct aan het werk.
- 2 Vertel de basisgroep dat ze in deze les een tekst lezen met woorden met **d**, **dt** en **b** aan het eind. Neem samen de *Hulp* door.

Even checken

Wijs een woord aan dat bij het lesdoel hoort en vertel erbij wat het lesdoel is.

INSTRUCTIE 04

- 1 Zet de woorden **hond**, **rood**, **vindt**, **houdt**, **eb** en **schub** op het bord. Lees de woorden voor. Laat duidelijk horen dat je **d**, **dt** aan het eind uitspreekt als /t/ en dat je **b** aan het eind uitspreekt als /p/. *Je ziet woorden met d en dt aan het eind, zoals hond en vindt. Je ziet d of dt, maar je zegt /t/. Je ziet ook woorden met b aan het eind, zoals eb. Je ziet b, maar je zegt /p/. Dus aan het eind van een woord lees je d en dt als /t/ en b als /p/.*
- 2 Lees de woorden met de kinderen in koor. Daarna lezen de kinderen de woorden zelfstandig.

EERST PROBEREN 02

Opdracht 1

- 1 Zet de klok op 45 seconden en start de tijd. De kinderen lezen zachtjes de tekst in hun leeswerkboek.
- 2 Wanneer de klok afloopt zetten de kinderen een horizontaal streepje in de tekst op de plek tot waar ze gelezen hebben. De -kinderen werken vanaf hier zelfstandig aan opdracht 3 en verder. Wanneer ze klaar zijn, lezen ze in hun eigen stilleesboek.

LEESWERKBOEK

WEEK 5 | LES 1

1

Lesdoel
Ik leer een tekst lezen met woorden met **d**, **dt** en **b** aan het eind.

Hulp

Je leest woorden als **hond**, **vindt** en **eb**. Je ziet **d** of **dt**, maar je zegt /t/. Je ziet **b**, maar je zegt /p/.

EERST PROBEREN

- 1 Lees de tekst.
Zet een streep tot waar je hebt gelezen.

Brrr, wat is het koud.
En het is ook al donker.
Pim loopt op de stoep.
Hij laat zijn hond Bob uit.
Het is een beetje eng.
De stad is leeg en voelt vreemd.
Op straat brandt wel licht.
Dat vindt Pim wel fijn.
Maar het is ook zonde.
Het licht gaat in de nacht niet uit.
Dat kost de stad veel stroom en geld.
Pim vraagt zich af of dat niet anders kan.
Plots blaft zijn hond Bob luid.
Hij ziet iets aan het eind van de weg.
Bob blaft weer
en trekt hard aan de riem.
Wat is er toch met je aan de hand?
Pim loopt met Bob naar het eind van de weg.
Daar staan ze aan de rand van de stad.
Pim kijkt rond in het veld voor hem.
Wauw, wat is dat gaaf om te zien!
Door het veld heen loopt een lang fietspad.
Het pad lijkt wel op een slang van licht.
Een blauwe slang die door het veld glijdt.
Maar er schijnt nergens licht op het pad.
Pim weet goed hoe dat gaat.
De zon laadt met haar licht het pad op.
Als het donker wordt, zie je dan een gloed.
Net als de maan en de ster naast zijn bed.
Zag, dat is pas slim licht voor in de stad.
Het kost geen stroom en dus minder geld!

LEESWERKBOEK

1

Lesdoel
Ik leer een tekst lezen met woorden met **d**, **dt** en **b** aan het eind.

Hulp
Je leest woorden als **hond**, **vindt** en **eb**. Je ziet **d** of **dt**, maar je zegt /t/. Je ziet **b**, maar je zegt /p/.

EERST PROBEREN

1 Lees de tekst.
Zet een streep tot waar je hebt gelezen.

Brrr, wat is het koud.
En het is ook al donker.
Pim loopt op de stoep.
Hij laat zijn hond Bob uit.
Het is een beetje eng.
De stad is leeg en voelt vreemd.
Op straat brandt wel licht.
Dat vindt Pim wel fijn.
Maar het is ook zonde.
Het licht gaat in de nacht niet uit.
Dat kost de stad veel stroom en geld.
Pim vraagt zich af of dat niet anders kan.
Plots blaft zijn hond Bob luid.
Hij ziet iets aan het eind van de weg.
Bob blaft weer
en trekt hard aan de riem.
Wat is er toch met je aan de hand?
Pim loopt met Bob naar het eind van de weg.
Daar staan ze aan de rand van de stad.
Pim kijkt rond in het veld voor hem.
Wauw, wat is dat gaaf om te zien!
Door het veld heen loopt een lang fietspad.
Het pad lijkt wel op een slang van licht.
Een blauwe slang die door het veld glijdt.
Maar er schijnt nergens licht op het pad.
Pim weet goed hoe dat gaat.
De zon laadt met haar licht het pad op.
Als het donker wordt, zie je dan een gloed.
Net als de maan en de ster naast zijn bed.
Zag, dat is pas slim licht voor in de stad.
Het kost geen stroom en dus minder geld!

1

Lesdoel
Ik leer een tekst lezen met woorden met **d**, **dt** en **b** aan het eind.

Hulp
Je leest woorden als **hond**, **vindt** en **eb**. Je ziet **d** of **dt**, maar je zegt /t/. Je ziet **b**, maar je zegt /p/.

EERST PROBEREN

1 Lees de tekst.
Zet een streep tot waar je hebt gelezen.

Brrr, wat is het koud.
En het is ook al donker.
Pim loopt op de stoep.
Hij laat zijn hond Bob uit.
Het is een beetje eng.
De stad is leeg en voelt vreemd.
Op straat brandt wel licht.
Dat vindt Pim wel fijn.
Maar het is ook zonde.
Het licht gaat in de nacht niet uit.
Dat kost de stad veel stroom en geld.
Pim vraagt zich af of dat niet anders kan.
Plots blaft zijn hond Bob luid.
Hij ziet iets aan het eind van de weg.
Bob blaft weer
en trekt hard aan de riem.
Wat is er toch met je aan de hand?
Pim loopt met Bob naar het eind van de weg.
Daar staan ze aan de rand van de stad.
Pim kijkt rond in het veld voor hem.
Wauw, wat is dat gaaf om te zien!
Door het veld heen loopt een lang fietspad.
Het pad lijkt wel op een slang van licht.
Een blauwe slang die door het veld glijdt.
Maar er schijnt nergens licht op het pad.
Pim weet goed hoe dat gaat.
De zon laadt met haar licht het pad op.
Als het donker wordt, zie je dan een gloed.
Net als de maan en de ster naast zijn bed.
Zag, dat is pas slim licht voor in de stad.
Het kost geen stroom en dus minder geld!

Materiaal

- leeswerkboek bladzijde 52 t/m 54
- plusboek bladzijde 44 t/m 46
- stopklok
- stilleesboek

2 Lees de rijtjes.
Kleur **d**, **dt** en **b** aan het eind.
Lees de rijtjes dan nog een keer.

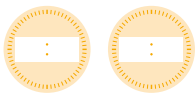
1	2	3	4	5
goed	bran dt	we b	vreem d	dra b
vel d	rij dt	he b	hou d	schei dt
kou d	glij dt	kra b	roo d	strij dt
pa d	laa d	schu b	ri d	kwaa d

3 Lees de zinnen.
Zoek de volgende woorden in de zinnen en zet er een streep onder.
Lees de zinnen nog een keer.

- rood | brandt | eind | stad | web | hoed | koud | houdt | koord | hond
- De spin houdt van zijn web.
 - Aan het eind van de straat brandt licht.
 - De hond heeft schoenen aan.
 - Het is koud in de stad.
 - Om zijn hoed heeft hij een rood koord.

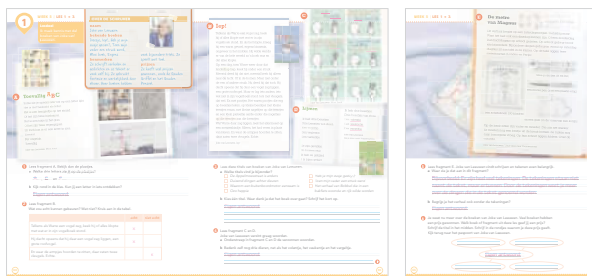
4 Lees de rijtjes en neem de tijd op.
Lees de rijtjes nog een keer.
Neem de tijd dan weer op.

1	2	3	4
nood	landt	wordt	zuid
eb	rib	spoed	scheidt
stad	baard	drab	schrob
broedt	snijdt	schub	jeugd
houdt	vindt	raad	spiedt
rood	held	geldt	kwab
bed	bord	zand	strand

ES

PLUSBOEK (zie volgende pagina)

BEGELEIDE INOEFENING EN VERLENDE INSTRUCTIE 05

Opdracht 2

- 1 Lees de woordrijen van opdracht 2 voor. Je leest woorden als **hond**, **vindt** en **eb**. Je ziet **d** of **dt**, maar je zegt /t/. Je ziet **b**, maar je zegt /p/.
- 2 De kinderen kleuren de **d**, **dt** en **b** aan het eind van een woord.
- 3 Lees dan met de kinderen in koor. Blijf daarbij meelesen, zodat je de cadans bewaart en het tempo aangeeft. Daarna lezen de kinderen de woorden zelfstandig. Herhaal dit eventueel met de **d**-kinderen. De **d**-kinderen gaan zelfstandig verder met opdracht 3.

ZELFSTANDIG WERKEN 10

Opdracht 3 t/m 6

- 1 De kinderen werken zelfstandig aan deze opdrachten.
- Timeroefening**
Opdracht 4 is een timeroefening voor de **d**-kinderen. Hiervoor hebben de kinderen een stopklok nodig. Ze lezen de woordrijen en schrijven in het eerste klokje de tijd op. Dan oefenen ze de woordrijen. Ze lezen de woordrijen nog een keer en schrijven in het tweede klokje de nieuwe tijd op.

Even checken

Tijdens je loopronde kun je controleren of de kinderen het begrepen hebben: *Wijs in de eerste zin van opdracht 3 een woord aan met een **b** aan het eind. Hoe lees je dat woord?*
Neem zo nodig de *Hulp* nog eens door.

KIJK TERUG 05

- 1 Lees samen *Kijk terug*. Geef de kinderen nogmaals 45 seconden om de tekst bij *Eerst proberen* te lezen. *Wie heeft een tip om een volgende keer nog verder te komen?*
- 2 Vraag de kinderen iets van literatuur-educatie te delen met de hele groep. *Vertel over welke schrijver de les ging. Zou jij graag een boek van die schrijver lezen? Waarom wel of niet?*

De lesfasen volgen het directe-instructiemodel. De gele fasen zijn leerkrachtgebonden en in de blauwe fase wordt er zelfstandig gewerkt.

Op verschillende momenten worden bij 'Even checken' suggesties gedaan om het begrip van de lesstof te controleren bij de kinderen.

Voorbeeldpagina's

Leeswerkboek: les 1 technisch lezen

In het leeswerkboek staat de tekst centraal. Een lesdoel wordt altijd in twee opeenvolgende lessen behandeld. Hier zie je een afbeelding van de eerste les.

De kinderen weten precies waar ze die les aan gaan werken. De tekst is op maat geschreven voor het lesdoel en met de oefeningen gaan ze gericht met het lesdoel aan de slag. Doordat alle oefeningen en de tekst op het lesdoel aansluiten werken de kinderen zeer doelgericht.

De kinderen lezen na de instructie de tekst bij 'Eerst proberen' met een tijdslimiet. Vervolgens oefenen ze gericht op het lesdoel en lezen ze aan het eind van de les de tekst opnieuw. Ze zullen ervaren dat ze binnen dezelfde tijd verder zijn gekomen. Ze ervaren dat ze weer een stap hebben gemaakt in hun leesontwikkeling.

1

WEEK 4 | LES 1

Lesdoel

Ik leer een tekst lezen met samenstellingen met een leenwoord.

Hulp

Je leest woorden als kersenjam en computerspel. Dit zijn samenstellingen. Als je in zo'n woord de losse woorden herkent, kun je het woord gemakkelijker lezen.

EERST PROBEREN

- 1 Lees de tekst.
Zet een streep tot waar je hebt gelezen.

Jens staart over het water.
Af en toe knabbelt hij aan een sesamcracker.
'Gaat het weer een beetje?' vraagt zijn vader.
Jens heeft net boven de toiletpot gehangen.
Zeeziek op een veerboot!
Hij had niet gedacht dat hij misselijk zou worden.
Met zijn windjack aan had hij over het dek gerend. Tot ineens de appelcake en aardbeimilkshake naar boven kwamen.
Zijn moeder aait over zijn hoofd. 'Nog even en dan zijn we er.'
Jens knikt. Hij denkt aan het bungalowpark waar ze heen gaan.
Hij kijkt al weken uit naar het familieweekend. Eindelijk ziet hij zijn broer Steven weer.
Zijn grote broer zit op de zeevaartschool op Terschelling.
Daar leert hij alles over boten. En dan niet over kleine speedboten of roeiboortjes. Nee, Steven wil kapitein worden van een tanker of containerschip. Of misschien gaat hij wel werken op een cruiseschip. Steven vertelde dat er op die enorme schepen zwembaden, fitnessruimtes en badmintonbanen zijn. Soms is er zelfs een bowlingbaan aan boord.
Op deze veerboot is dat allemaal niet. Er zijn wel een koffiebar en toiletruimte, maar voor de rest alleen maar stoeltjes.
'Eet je je cracker met kersenjam nog op?' vraagt zijn moeder.
Zijn vader lacht. 'Of wil je liever nog een stukje appelcake?'
Jens trekt een zuur gezicht. Gelukkig zijn ze er. Jens buigt zich ver over de reling om op de kade te kunnen kijken. Ziet hij daar het rode windjack van zijn broer? 'Jaahaa, daar is Steven!' roept hij.

- 2 Lees de samenstellingen.
Zet een verdelstreep op de samenstellingen.
Lees de rijtjes dan nog eens.

1	
kersenjam	licht
appelcake	race
toiletspot	speel
torenflat	wind

- 3 Lees de zinnen.
Zet een streep onder de zinnen.
Lees de zinnen nog eens.

- Dat enorme tankschip.
- Hij kijkt steeds weer naar de kade.
- Wauw, wat een geweldige boot!
- Voor hij aan dek gaat, kijkt hij naar de kade.
- Het hele roeiteam glimlacht.

- 4 Lees de rijtjes en neem de tijd.
Lees de rijtjes nog eens.
Neem de tijd dan weer.

1	
bungalowpark	torenflat
racebaan	chatkruis
mailadres	citroen
picknicktafel	scherm
cheeseburger	school
roeiteam	computer
toiletruimte	aardbe

40

Een kind leest nauwkeurig alle woorden in de rijtjes en neemt de tijd op. Het zal ontdekken dat het een tweede keer vanzelf sneller gaat. Zo wordt de vooruitgang zichtbaar, wat leidt tot een succeservaring. Deze opdracht is in les 1 voor de sterke lezers bedoeld. De zwakke en gemiddelde lezers krijgen deze oefening pas in les 2 aangeboden.

De tekst is op maat bij het leesdoel geschreven. Het is een tekst op AVI-instructieniveau met woorden met het leesdoel. Er zijn geen woorden opgenomen met leesmoelijkheden waarop de kinderen nog geen instructie hebben gehad. Zo wordt er zeer doelgericht gelezen en is er ruimte om tot succesbeleving te komen.

en met een **leenwoord**.
na het eerste woord.
een keer.

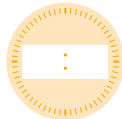
2	3	4	5
lichtshow	bungalowpark	roeiteam	stacaravan
racebaan	computerscherm	cheeseburger	botercake
speedboot	sesamcracker	campingtafel	racebaan
windjack	picknicktafel	weerwebsite	e-mailbericht

de **samenstellingen** met een **leenwoord**.
een keer.

De schip is bijna zo hoog als een torenflat.
Hij gaat naar de weerwebsite op zijn computerscherm.
Hij kijkt naar de lichtshow op het strand.
Hij draait, trekt hij zijn windjack aan.
Hij gaat terug aan boord van de speedboot.

de tijd op.
een keer.
op.

2	3	4
toerenflat	reportertas	stacaravan
racebox	sesamcracker	soapster
botercake	laptoptas	weerwebsite
rinkdoos	sushibar	campingplaats
voetstuk	bananenmilkshake	televisieshow
computerscherm	lichtshow	tankschip
peienjam	windjack	speedboot

WEEK 4 | LES 1

5 Lees de tekst.

Daarom vuurtorens

- Vuurtorens staan langs de kust. Zo ziet de schipper op een vissersboot of een tankschip al van ver waar het land is.
- De lamp van elke vuurtoren schijnt anders: kort of lang. Of: lang kort lang. Het lijkt wel een lichtshow, maar het is heel handig. Want zo weet de schipper meteen welke vuurtoren het is.
- Elk schip heeft een radar aan boord. Een stuurman ziet daarmee op een computerscherm waar hij is.
- Heeft hij die vuurtoren dan nog wel nodig?

- We gaan naar de Brandaris. Dat is de oudste vuurtoren van Nederland. Hij staat op Terschelling.
- Na tweehonderd treden kom je boven in een soort ronde flatwoning. Er is een keuken en een toiletruimte.
- In een kantoor staat een grote tafel voor het raam.
- Vanaf hier kijk je over heel het eiland.
- Er staat ook een grote kijker. Maar de wachter kijkt vooral naar de weerwebsite om te zien wat voor weer het wordt. En hij let op de drie schermen van de radar. Daarop ziet hij elk schip dat in de buurt vaart.
- Vaart een boot niet volgens de planning? Of is er een zandbank in de buurt? Dan belt de wachter of een ander teamlid de boot op. Maar een schipper belt soms ook zelf naar de vuurtoren. Of hij stuurt een e-mailbericht.
- Stel dat er brand is aan boord. Dan belt de wachter meteen de brandweer. En hij stuurt een speedboot voor hulp.

Marja Raaijmakers

6 Bekijk in opdracht 5 het deel dat je gelezen hebt. Zet een streep onder de **samenstellingen** met een **leenwoord**. Lees de tekst dan nog een keer.

Kijk terug

Lees de tekst bij Eerst proberen nog eens. Zet weer een streep tot waar je hebt gelezen. Ik kwam wel | niet verder dan de eerste keer.

Voorbeeldpagina's

Leeswerkboek: les 2 technisch lezen

In de tweede les met hetzelfde lesdoel start de basisgroep zelfstandig en geef je de pluskinderen instructie op een hoger leesniveau. Direct daarna stap je over naar de basisgroep. Je geeft de zwakke lezers begeleide verwerking en bereidt met de zwakke lezers het lesonderdeel 'samenlezen' voor.

In les 2 krijgen de - en -kinderen een timeroefening aangeboden. De nadruk lag voor hun in les 1 op correct lezen. In les 2 kan er meer aan het tempo worden gewerkt.

Hier oefenen kinderen een paar pittige zinnen die horen bij de leestekst van opdracht 7. Dat helpt ze bij het lezen van deze leestekst.

WEEK 4 | LES 2

2

Lesdoel
Ik leer een tekst lezen met samenstellingen met een leenwoord.

Hulp
Je leest woorden als kersenjam en computerspel. Dit zijn samenstellingen. Als je in zo'n woord de losse woorden herkent, kun je het woord gemakkelijker lezen.

1 Lees de tekst.
Kijk naar de hulp.
Zet een streep onder de samenstellingen met een leenwoord.
Lees dan nog een keer.

'Luuk, kijk eens gauw op de weerwebsite!' roept Bregje.
Ze stapt naar buiten en trekt haar windjack stevig dicht.
In de verte ziet ze een lichtshow van flitsen in de lucht.
Luuk kijkt op van het computerscherm: 'Er komt onweer aan!'
'Dan blijven we maar op het bungalowpark,' zegt Bregje
teleurgesteld. 'Hopelijk kunnen we morgen wel met de speedboot gaan varen.'

2 Lees de rijtjes en neem de tijd op.
Lees de rijtjes nog een keer.
Neem de tijd dan weer op.

1	2	3	4
speedboot	appelcake	toiletpot	leesweekend
lichtshow	kersenjam	flatwoning	computerscherm
racebaan	fleecetrui	bungalowpark	weerwebsite
roeiteam	sesamcracker	junglepad	picknickdeed
regenjack	cheeseburger	campingtafel	stacaravan

3 Lees regel voor regel.
Lees dan rij 1, 2 en 3.

1	2	3
woordbingo	woordbingo met Rat	Of anders speelt hij woordbingo met Rat.
relaxplek	de beste relaxplek	De beste relaxplek die er is!
junglepaden	langs junglepaden	In zijn boek zwerft hij langs junglepaden.
leesweekend	een heel leesweekend	Al snel wordt zijn leesdag een heel leesweekend!

4 Lees de zinnen.
Trek een lijn naar h
Lees dan de zinnen

Tijdens het lezen o
Met een ... kun je o
'Zie je die ... in de
Hij verheugt zich o

5 Lees de tekst.
Zet een streep ond
Lees dan nog een l

Fadi zit aan een pic
gespannen naar he
komt er een flinke s
groot en stevig crui
Fadi denkt aan het l
Het gaat over twee
van een roeiboetje
in een storm met go
erg wordt het niet v
Ineens blaast een h
Hmmm, voor de zel

6 In de tekst staat da
speedboot maken.

43

WEEK 4 | LES 2

4 Lees de zinnen.
Trek een lijn naar h
Lees dan de zinnen

Tijdens het lezen o
Met een ... kun je o
'Zie je die ... in de
Hij verheugt zich o

5 Lees de tekst.
Zet een streep ond
Lees dan nog een l

Fadi zit aan een pic
gespannen naar he
komt er een flinke s
groot en stevig crui
Fadi denkt aan het l
Het gaat over twee
van een roeiboetje
in een storm met go
erg wordt het niet v
Ineens blaast een h
Hmmm, voor de zel

6 In de tekst staat da
speedboot maken.

43

In de lesfase 'samenlezen' laten de kinderen zien wat ze kunnen. De zwakke lezers bereiden deze samenleesvorm met de leerkracht voor, zodat zij vol vertrouwen starten met het samenlezen.

et woord dat in de zin past.
n met het juiste woord erin.

- ... eet ik graag ...
- ... over het water racen.
- ... lucht? We krijgen onweer!
- ... al op een lang en rustig ...

- lichtshow
- kaascrackers
- leesweekend
- speedboot

er de samenstellingen met een leenwoord.
keer.

- knicktafel op het dek. Hij staart
- tabletscherm. Volgens de weerapp
- storm aan. Gelukkig zit hij op een
- seschip.
- boek dat hij in zijn windjack heeft gestopt.
- broers. Ze maken met een automotor
- een speedboot. Stel: je zit daarmee
- olven zo hoog als een torenflat! Nee, nee, zo
- volgens de weerwebsite.
- arde windvlaag Fadi's cheeseburger van tafel.
- kerheid neemt hij toch maar een reistabletje tegen zeeziekte.

at twee broers met een automotor van een roeibootje een
Kan dat, denk je? Noem minstens één reden waarom jij dat denkt.

- 7 Lees de tekst samen.
- Gebruik de leesvorm **rijgen**.
- Herhaal de zin van je maatje.
- Lees daarna een nieuwe zin.
- Enzovoort.

Rode Gerrits leesplek

Als Gerrit aanlegt in een verre haven, koopt hij een boek.
Als het in het Engels of Spaans is, kan hij het lezen.
Maar als het in een andere taal is, koopt hij het ook.

Wie weet gaat hij ooit die taal leren!
Of anders speelt hij woordbingo met Rat. 'Het Afrikaanse
woord voor botercake? Sponskoe! Bingo!
Gerrits hut staat propvol boeken: van reisverhalen tot
spannende boeken. En van *De kleine kapitein* tot
Op hoop van zegen.

Gerrit heeft alleen tijd voor lezen als er geen wind is.
Dan hangen de zeilen slap en wordt het geen vaardag,
maar een leesdag.

Gerrit leest het liefst in het net dat aan de boeg van zijn
schip hangt. Met onder hem de blauwe zee en boven hem
de blauwe lucht. En af en toe een fris schuimbad!
De beste relaxplek die er is!

Hij neemt kaascrackers mee om te knabbelen. Hij trekt zijn
fleece-trui aan voor als het te koud wordt en zijn regenjack
voor als het te nat wordt.

Als Rode Gerrit leest, moet je stil zijn! Als er een speedboot
keihard voorbijvaart, foetert hij: 'Scheer je weg met je
varende notendop! Het is hier geen racebaan! Ik probeer te lezen!
Maar al snel vergeet hij alles weer. In zijn boek zwerft hij
langs junglepaden of springt hij als superheld van een
hoge torenflat.

Al snel wordt zijn leesdag een heel leesweekend! Want het leven
van een zeeman is spannend, met stormen en hoge golven ...
Maar zo spannend als in een boek, is het bijna nooit!

Floortje Zwigtman

Kijk terug

Je las over de relaxplek van Rode
Gerrit. Heb jij ook een relaxplek?
Hoe ziet die eruit?
Bespreek het met je maatje.

45

Voorbeeldpagina's

Leeswerkboek: vloeiend lezen

De lessen vloeiend lezen zijn qua opzet gelijk aan die voor technisch lezen. Ook hier wordt elke tweede les afgesloten met samenlezen. Bij vloeiend lezen is dat de samenleesvorm 'theaterlezen'. Drie lezers nemen de rol van een personage op zich en lezen de teksten hardop voor. De lezers voeren eigenlijk samen een toneelstukje op, maar dan zonder podium, decor, grootse gebaren of rekvisieten.

4 WEEK 2 | LES 4

Lesdoel
Ik leer een tekst vloeiend lezen en let op leestekens.

Hulp
Je leest zinnen met leestekens.
punt: eind van de zin
Je wacht even voor je verder leest.
komma: pauze in de zin
Je wacht heel even voor je verder leest.
vraagteken: de zin is een vraag
Je stem gaan aan het eind van de zin omhoog.
uitroepteken: de zin is een uitroep
Je zegt de zin iets harder.

1 Lees de zinnen.
Hoe wordt het gezegd?
Zet een rondje om dat woord.
Lees de zinnen op die manier.

- 'Hoe laat is het?' **zegt** | **roept** | **vraagt** Dittie.
- 'Ik heb steekwoorden op een briefje,' **zegt** | **roept** | **vraagt** Lisa.
- 'Die kleine zeilboot is gaaf!' **zegt** | **roept** | **vraagt** Mehmet.
- 'Wie heeft er nog een vraag?' **zegt** | **roept** | **vraagt** Moos.
- 'Bedankt voor jullie spreekbeurt,' **zegt** | **roept** | **vraagt** meester Lars.

2 Zet een punt, vraagteken of uitroepteken achter de zin.
Lees de zinnen dan vlot.

- 'Ja, Lisa,' zegt Moos, 'ik kom ____'
- 'Hee Lisa, pak jij die doos even aan ____' vraagt Moos.
- Moos roept: 'Hoe kom je daar nou bij ____'
- Moos zegt: 'Ja, en hier heb ik een bak met water ____'
- 'En het bootje vaart ____' roept Moos.

3 Lees de tekst.
Gebruik de leestekens.

'Ik vind links en rechts bij zeilen altijd moeilijk,' zegt Roos.
'Dat heet toch bakboord en stuurboord?' vraagt Marle.
'Ja, dat bedoel ik dus,' zegt Roos. 'Ik vind het gewoon al lastig.
En dan moet ik ook nog weten of het rood of groen is.' Roos zucht diep.
'Ik onthoud altijd gras,' zegt Joost.
Roos en Marle kijken hem verbaasd aan.
'Heb je hem weer! Als wij het over bakboord en stuurboord hebben, zegt hij gras!' roept Marle.
'Ja,' lacht Joost, 'dan onthoud je het.'
'Wat bedoel je?' vraagt Roos.
'Het gaat om de letters van gras. G van groen, r van rechts en s van stuurboord. Groen is rechts, dus stuurboord,' zegt Joost.
'En de a dan?' vraagt Marle kattig.
'A is van ... altijd,' zegt Roos. ▶

25

WEEK 2 | LES 4

4 Voorbereiden op theaterlezen.

5 Theaterlezen.
Lees de tekst samen.

De zeilboot van

Dittie: Poe, we wachten al vijftien minuten, Lisa! Zie je w...
Moos niet moeten vragen. Mijn moeder zei het al...
drietjes? Dat geeft alleen maar storm en verdriet...

Lisa: Ik bel hem wel op. Nul zes, twee, twee, vier, acht,
Dittie en ik staan op je te wachten. Kom je nog o...

Moos: Ja Lisa, ik kom. Ik zoek nog een touw om een doos
op mijn fiets.

Lisa: Is goed, tot zo! Moos komt eraan, hij zoekt nog e...

Dittie: Hij is te laat, wij beginnen gewoon zonder Moos.
onze spreekbeurt gaat over zeilen.

Lisa: Je kan beter zeilsport zeggen, Dittie. Wacht, daar...
open.

Moos: Hee Lisa, pak jij die doos even aan? Ik kon geen...
achter op mijn fiets. Ik ben bang dat hij valt als ik...

Lisa: Zo, die doos is zwaar! Wat zit er allemaal in? Boel...

26

De rollen worden over de kinderen verdeeld. De **+**-kinderen doen hier gewoon mee en krijgen dezelfde rol als de **++**-kinderen. Het **★**-kind bereidt de rol met de leerkracht voor, zodat hij goed is voorbereid en kan schitteren.

De rollen zijn op het beheersingsniveau van de verschillende niveaugroepen geschreven. Het technisch leesniveau staat het vloeiend lezen niet in de weg.

en de tekst samen.
zijn eigen rol.

Moos

el, het wordt niks. We hadden
: 'Een spreekbeurt met zijn
jes.'

zes ... Hee Moos, met Lisa.
fenen?

os vast te binden achter

en touw.

Ik begin ... Jongens en meisjes,

is Moos. Ik doe de deur wel

touw vinden, hij staat los
afstap.

ken over zeilboten?

Moos: Zul je wel zien, maar ik denk dat jullie het leuk vinden.

Dittie: Zet daar maar neer, Lisa, naast de tafel. Ha Moos, ben je daar eindelijk? We dachten dat je niet meer zou komen.

Moos: Niet komen? Hoe kom je daar nou bij! Ik heb er juist heel veel zin in. Ik heb er een week aan gewerkt. Willen jullie zien wat ik gemaakt heb? Kijk!

Dittie: Nee, Moos, weet je wat? Dat doen we straks. Ga eerst maar zitten. Jij bent na Lisa aan de beurt en ik begin. Jongens en meisjes, onze spreekbeurt gaat over de zeilsport.

Lisa: Goed Dittie, je bent goed te verstaan. En je kijkt ons goed aan. Nu ik. Dittie, Moos en ik leren zeilen bij een club. Onze club heet De Watervriend. Je kunt lid worden van onze club. Zeilen is heel leuk en gezond en niet duur. Je moet wel een zwemdiploma hebben.

Moos: Ja, en ook een zeilboot. Kijk, ik haal hem uit de doos.

Dittie: Moos, even wachten. Lisa, je bent goed te verstaan, maar soms ga je iets te snel.

Lisa: Moos, wat een gaaf zeilbootje! Dat is onze optimist in het klein. Heb je die helemaal zelf gemaakt?

Moos: Ja, en hier heb ik een bak met water. Zo, die staat. En kijk ... ha, ha, met dit ding maak ik wind. Het is van mijn moeder.

Dittie: Geef mij de stekker maar, ik weet een stroompunt.

Moos: Zo, nu zet ik de boot, rustig, in het water. Ik pak de haardroger, doe het ding aan en ... pfft ... Kijk, door de wind staat het zeil bol. En het bootje vaart!

Lisa: Wauw, Moos, supergeweldig, dit wordt een topspreekbeurt!

Geert van Diepen

Kijk terug

Je las een theaterrol. Lette je goed op de **leestekens**? Hield je pauzes bij een komma en een punt? Vertel het aan je maatjes.

27

De **★**-lezer heeft de makkelijkste tekst, maar zijn rol is wel een belangrijke voor het verhaal. Succes gegarandeerd!

Voorbeeldpagina's

Plusboek: literatuureducatie

In het plusboek staan verdiepende lessen literatuureducatie. Ze stimuleren de kinderen om veel en gevarieerd te lezen.

De lessen literatuureducatie in het plusboek bieden een verdieping of verbreding op de lesdoelen in het werkboek leesbevordering. Ook maken de kinderen kennis met verschillende schrijvers. Hier maken ze kennis met de boeken van de Engelse schrijver David Walliams.

1 WEEK 1 | LES 1 + 3

Lesdoel
Ik maak kennis met de boeken van David Walliams.

A Een woordje vooraf
Alsjeblieft, alsjeblieft, alsjeblieft, duizend keer alsjeblieft en nog een keer alsjeblieft.

LEES DIT BOEK NIET!

Als je het al gekocht hebt, vermietig het. Als je erin staat te bladeren in je stadsbibliotheek: neem het dan mee naar buiten, scheur het in stukken, trap erop, verscheur het voor alle zekerheid nog een keer en begraaft de stukjes dan diep in de grond.

OVER DE SCHRIJVER

naam
David Walliams

bekende boeken
Joe Biljoen, De waanzinnige tandarts, Mr Stink, Oma Boef

kenmerken
David Walliams is een Engelse kinderboekenschrijver. Zijn boeken zijn in meer dan 45 talen vertaald. Hij heeft veel fantasie en de personages

acteur
David Walliams is ook acteur. En hij zat in de jury van een talentenjacht op tv.

B Groezelige Gertrude

Ken jij een echt vuil kind? Een groezelig meisje? Een vies ruikende jongen? Nou, hoe vuil ze ook zijn en hoe vies ze ook ruiken, ze zullen zich nooit kumen meten met groezelige Gertrude. Gertrude was een meisje dat het heerlijk vond het vuilste kind van de wereld te zijn. Zeep en water waren echt niks voor Gertrude. Overal zweefde er een reusachtige wolk van stof en vuil en stank achter haar aan.

Ik hoef je niet te vertellen dat alles wat Gertrude aanraakte ook groezelig was. Haar schoolboeken zaten onder afschspatten en vlekken. En ondanks alle pmoeder, weigerde Gertrude haar kleen wassen. Die hingen dan ook voortdure Maar het groezeligst was Gertrudes k. Haar moeder smeekte haar geregelde ruimen, maar Gertrude deed dat nooit gewoon op de vloer vallen. Het leek w kamer haar eigen, persoonlijke vuilnis. Na verloop van tijd zakte Gertrude da aan haar knieën in de hoop stinkende snottige papieren zakdoekjes, half op boterhammen met omeletresten en ha die wit en kruimelig geworden waren.

David Walliams, De grootste etertjes van de wereld

1 Lees fragment A. Het staat voor in het boek *De grootste etertjes van de wereld*.
Ik wil het boek nu **absoluut niet** | juist wel lezen, want _____

2 Lees fragment B.
a David Walliams overdrijft vaak in zijn boeken. Onderstreep in fragment A drie dingen die heel erg overdreven zijn.
b Wat zullen de meeste lezers denken, als ze zo'n overdreven tekst lezen?
 Huh? Ik snap het niet. Hahaha! Wat grappig!
 Pfff! Dat kan nooit! Iets anders: _____

3 **a** Deze 'ettertjes' komen ook in het boek voor. Kies één persoon uit.
 Winderige WINNIE PETER de peuteraar Kwijlende KWINTEN
 Ernstige ERNST BERTHA de blérrien LODEWIJK had altijd geldig
b Beschrijf die persoon in twee zinnen, zoals David Walliams dat zou doen.

4 Lees fragment C.
a Joe Prop lijkt me een _____
b De personages in de b _____
Geldt dat ook voor Joe _____
Ja | Nee, omdat: _____

5 Lees fragment D.
a Wie is Bob, denk je? _____
b In een interview over h _____
Maak zijn zin af.
Het boek gaat over Joe _____

De pluskinderen werken in de les literatuureducatie volledig zelfstandig. Aan het eind van les 1 en tijdens les 2 wordt er met de **+**-kinderen kort op de inhoud van les gereflecteerd.

C Even voorstellen: Joe Prop

Heb je je al eens afgevraagd hoe het zou zijn als je een miljoen bezat?
 Of een miljard?
 Of een biljoen?
 Of een biljard?
 Dit is Joe Prop.

Joe hoefde zich helemaal niet af te vragen hoe het zou zijn om heel, héél veel geld te hebben. Hij was nog maar twaalf, maar hij was ronduit belachelijk rijk. Joe had alles wat hij ooit zou willen hebben. (...) Joe was een vreselijk verwend kind. Hij zat op een bespottelijk chique school. Telkens als hij op vakantie ging, werd hij met een privévliegtuig naar zijn bestemming gevlogen. Hij had Disney World zelfs eens een dag laten sluiten om nergens aan te hoeven schuiven. (...) Het probleem was dat Joe geen vrienden had. Geen enkele.

D Bob stak zijn armen uit en gaf Joe een knuffel. Joe kon zich niet herinneren wanneer iemand hem voor het laatst een knuffel gegeven had. Dat was nog iets wat je niet met geld kon kopen. En Bob knuffelde geweldig.

David Walliams, Joe Biljoen

WEEK 1 | LES 1 + 3

E De opa van Jack was ooit een gevechtspiloot. In de Tweede Wereldoorlog verdedigde hij zijn vaderland, vliegend in een razendsnelle Spitfire. Maar nu is opa vooral een oude en verwarde man, die zijn oorlogsavonturen elke dag opnieuw beleeft... Daarom besluiten de ouders van Jack om hem naar een bejaardentehuis te sturen. Jack en zijn opa plannen meteen een ontsnapping, maar de gemene directrice juffrouw Knor doet alles om dat te verhinderen.

F Als Stella haar beide ouders verliest bij een auto-ongeluk, erft zij het familiehuis Saxby Hall. Dit enorme landhuis is al eeuwenlang de trots van de familie. Maar haar vreselijke tante Troela en haar gigantische uil willen het landhuis van Stella afpakken. Gelukkig heeft Stella een geheim - en een beetje eng - wapen achter de hand. Een vreselijke strijd barst los.

G Het ziet er niet goed uit voor Zoë. Haar stiefmoeder Sheila is zo lui, dat ze Zoë zelfs vraagt om in háár neus te pulken! Op school maakt pestkop Tina haar het leven zuur. En het ergste van alles is dat hamburgerman Burt achter haar lievelingsrat aan zit. Maar denk je soms dat Zoë dat allemaal braafjes laat gebeuren? Vergeet het!

...waardige | vervelende jongen, omdat: _____

...boeken van David Walliams zijn vaak erg overdeven.
 ...e Prop?

...et boek *Joe Biljoen* vertelde David Walliams waar het boek over gaat.

...es reis om te ontdekken dat _____

5

6 Lees flaptekst E, F en G.
a In elk boek komen een of meer gekke, gemene personen voor. Schrijf ze op.

b In elk boek is ook iets verdrietigs aan de hand met een van de personen. Schrijf bij elk boek op wat dat is.

De opa van Jack is _____

Stella heeft _____ en Zoë wordt _____

7 De boeken van David Walliams zijn niet alleen grappig, maar geven ook wijze raad. Bij welk boek hoort de wijze raad dat je altijd voor jezelf op moet komen, denk je?

8 David Walliams heeft fans over de hele wereld. Waarom houden kinderen van zijn boeken, denk je? Noem twee redenen.

1 _____

2 _____

6

Voorbeeldpagina's

Plusboek: technisch lezen

Het plusboek is qua opzet gelijk aan de leeswerkboeken, maar de teksten, instructie en oefeningen die erin staan, zijn twee AVI-niveaus hoger dan het groepsniveau. Zo haal je ook het beste uit deze kinderen.

Het lesdoel en de bijbehorende uitleg staan duidelijk beschreven.

In het plusboek lezen de kinderen altijd een verhalende en een informatieve tekst.

2

WEEK 3 | LES 2

Lesdoel

Ik leer een tekst lezen met woorden die eindigen op **elen**, **eren** en **enen**.

Hulp

Je leest woorden als **slaapwandelen**, **kleinkinderen** en **berekenen**.
Je ziet twee keer een **e**, maar je zegt twee keer een /u/.

EERST PROBEREN

- 1 Lees de tekst.
Zet een streep tot waar je hebt gelezen.

Sjoerd en zijn vrienden zijn wat aan het rondlummelen in het park.
'Wat zullen we gaan doen?' vraagt Sjoerd.
'Buutverstopertje?'
'Hebben we gisteren al gedaan,' zegt Cihan.
'Laten we gaan schommelen, en kijken wie het hoogst kan.'
'Schommelen is kinderachtig,' mopperen de anderen.
'Laten we anders politie en diefje doen,' oppert Boris.
'Als ik de politie mag zijn!' zegt Cihan. 'Dan kan ik oefenen voor later, als ik echt bij de politie ga. Dus ren voor je leven, want als agent Cihan je te pakken krijgt ...'
Gillend stuiven de andere kinderen bij hem vandaan. Maar Sjoerd blijft net even te lang aarzelen welke kant hij op zal gaan.
'Hebbes!' Cihan grijpt hem bij de arm.
'Tegenstribbelen heeft geen enkele zin, want agent Cihan is de sterkste van allemaal!' Cihan trekt een mopperende Sjoerd mee naar het klimrek, dat bij dit spel altijd hun

gevangenis is.
'Waag het niet om te ontsnappen! Dan zal agent Cihan je een lesje leren, daar kun je op rekenen!' En weg is hij alweer, achter de andere dieven aan.
Dat gaat nog wel even duren, denkt Sjoerd. Hij stopt een citroensnoepje in zijn mond en begint erop te sabbelen.
Bij het veldje naast het klimrek staan twee oudere dametjes met elkaar te kwebbelen. Een van de twee heeft een hondje, dat ongeduldig staat te kwispelen.
'Ga maar even los dan,' zegt zijn baasje en ze maakt zijn riem los. Het hondje holt meteen naar het klimrek, om een paal te besnuffelen en tilt dan zijn achterpootje op.
'O nee, je gaat toch niet wateren?' roept Sjoerd. Snel springt hij achteruit en hij ziet inderdaad een geel straatje tegen de paal spetteren.
Wegwezen hier, denkt Sjoerd en hij zet het op een lopen. Liever een lesje van agent Cihan, dan een plasje tegen mijn benen.

- 2 Lees de tekst.

Wonderen op het wad

Wandelen op de zeebodem. Kan dat zonder snorkel en duikpak? Anke gaat wadlopen, samen met een gids. Daarvoor hoeft ze geen duikdiploma te hebben of te kunnen snorkelen. 'Maar je moet niet bang zijn om door de modder te baggeren,' waarschuwt haar gids. 'Je kunt de dieren van het wad niet zomaar bewonderen!'

Waar zijn die dieren dan, denkt Anke. Het wad lijkt één lege moddervlakte.
'Kijk omhoog,' zegt de gids. 'Zie je die steltlopers rondfladderen? Die komen hier smikkelen en smullen.'
'Wat eten ze?' vraagt Anke. 'Modder?' Als ze om zich heen kijkt, ziet ze niets anders. Zij zou hier verhongeren! 1

27

WEEK 3 | LES 2

'Zie je die siertjes spa van de wadpier, een wadpier die driebellen, dan schiedpieren!' Met wapperende haren, niets wat het lijkt. Zeehond log naar zee. Maar ... 'Fantastisch!' roept Anke. 'Slome duikelaars! Ze slome pijlsnel achter vissen en en ook naar het zilveren. 'Ik wil hier voor eeuwige De gids lacht. 'Je kunt onhandige platvoeters. Ze hoeven er niet eens. Anke kijkt naar de buit, zij niet. Maar prachtig

Floorije Zwigtman

- 3 Zet in opdracht 2 een streep. Lees de tekst dan nog eens.
- 4 Schrijf een zin uit opdracht 2.
- 5 Lees de rijtjes en neer. Lees de rijtjes nog eens. Neem de tijd dan weer.

1

goederen	afzo
bedelen	jube
kleinkinderen	mon
kwispelen	stuit
uitrekenen	mop
tekenen	timr
koppelen	inoe

28

ghetti op het zand liggen? Dat is ontlasting
ormensoort. Als je kustvogels over het wad
scharrelen ze niet zomaar wat rond. Ze zoeken

n loopt Anke achter de gids aan. Op het wad is
onden liggen lui te zonnebaden of hobbelen

ce. Eenmaal in het water zijn zeehonden geen
petteren rond in de branding en schieten
man. Anke kijkt haar ogen uit. Naar de zeedieren
n laagje water dat op het wad ligt te glinsteren.
g blijven,' zucht ze.

erop rekenen dat je daar spijt van krijgt!
het gaat schemeren. Dan is het weer vloed
n in het water! Op het wad zijn wij mensen
n. Dieren lukt het stukken beter om te overleven.
s voor te oefenen. Het zijn geboren overlevers.
elende zeehonden en knikt. Die horen hier,
is het wad wel!

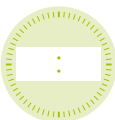

streek onder de woorden die eindigen op **elen, eren** en **enen**.
g een keer.

Opdracht 2 op die je mooi vindt. Wat is er mooi aan?

in de tijd op.
n keer.
er op.

2	3	4
anderen	indommelen	behandelen
elen	wiebelen	snorkelen
mpelen	stotteren	weigeren
eren	ratelen	schateren
operen	kakelen	treuzelen
neren	vliegeren	afluisteren
efenen	bewonderen	hersenen

Bij de informatieve tekst wordt altijd een doordenkvraag gesteld.
Het doet een beroep op hogere denkvaardigheden en daagt de
kinderen uit. Er is geen goed of fout.

6 Lees de tekst.

Eb en vloed

Als je af en toe naar zee gaat, weet je wel wat
eb is en wat vloed is. Het water van de zee
daalt en stijgt. Dat heeft te maken met de stand
van de maan.

Wat het meest opvalt aan de zee, is de
branding. Dat is de plek waar de golven
breken op het strand. Ze naderen de kust en
daar wordt het steeds ondieper. De golven
struikelen over elkaar heen.

De fijnste plek om te wandelen is langs de
vloedlijn. Dat is de lijn die aangeeft tot waar
de vloed gekomen is. Die lijn herken je aan de
spullen die de zee daar heeft achtergelaten.
Het ligt er vol met schelpen, zeewier, stokken en
allerlei soorten afval. Vogels scharrelen er rond
om eten te verzamelen.

De bewegingen van het zeewater worden
getijden genoemd. Die getijden zijn goed te
voorspellen. Elk jaar rekenen de weerdiensten
uit wat de waterstanden zullen zijn.

Maar niet alles is te voorspellen. Het kan hard
gaan regenen. Er kan een storm opsteken.
Als de wind recht op de kust staat, komt
het water veel hoger dan normaal. De zee
kan flink gaan bulderen en een bedreiging
vormen voor de duinen. Nu kunnen de duinen
wel tegen een stootje, maar als vloed, storm
en regen gaan samenwerken, kunnen er
ongelukken gebeuren.

Wetenschappers kunnen op kaarten
uutekenen wat er mis zou kunnen gaan.
Waar liggen de zwakke plekken in onze
dijken en duinen? Welke gebieden kunnen
overstromen? De ministers regelen dat politie,
brandweer en andere hulpdiensten samen
oefenen. Ze proberen rampen te voorkomen.
Kinderen die vliegeren op het strand, denken
niet aan al die gevaren. Zij bewonderen het
spel van eb en vloed. Het is maar goed dat er
mensen zijn die zorgen dat alles veilig is.

Arend van Dam

7 Zet in opdracht 6 een streek onder de woorden die eindigen op **elen, eren** en **enen**.
Lees die woorden dan nog een keer.

8 De branding is de plek waar de golven breken op het strand. Waarom heet dit 'branding', denk je?
Is er een andere naam die beter past? Leg uit waarom.

Kijk terug

Bij welk woord hoor je twee keer een /u/
aan het eind?

- bewonderen
- versieren
- proberen

29

Voorbeeldpagina's

Werkboek leesbevordering: les literatuureducatie

In het werkboek leesbevordering staan lessen literatuureducatie en leesbevordering. Een onderwerp wordt telkens behandeld in twee opeenvolgende lessen. Eerst een les literatuureducatie waarin de kinderen kennismaken met een aspect uit de jeugdliteratuur.

Elke les literatuureducatie heeft een lesdoel. De lesdoelen zijn afgeleid van het referentiekader Taal en vormen een doorgaande lijn richting het voortgezet onderwijs. Elk lesdoel wordt door de leerkracht ingeleid met een voorleesfragment dat bij het lesdoel past.

- 1 Lees fragment A en B.
 - a Wat hoort bij fragment B?
Je mag meer kruisjes zetten.
 alleen korte zinnen
 veel lange zinnen
 er rijmt niets
 sommige woorden rijmen
 zinnen breken 'zomaar' af
 zinnen lopen door tot de rand
 - b Is het een gedicht of een verhaal? Onderstreep.
Fragment A is een gedicht | verhaal.
Fragment B is een gedicht | verhaal.
- 2 Luister naar gedicht C en D.
 - a Lees mee en onderstreep de woorden die rijmen.
 - b Wat valt op? Onderstreep.
In gedicht C | D rijmen er geen woorden.

16

- 3 Lees gedicht C.
In het gedicht staat:
 - a Wat is een achter-
Een kind dat
 - b Waarom schrijft de
- 4 Lees gedicht D zacht.
 - a Wat valt op?
 Het klinkt als e
 Het klinkt als e
 - b Hoe komt het dat
Alle zinnen zijn kor
Er zijn veel zinnen
Het gedicht is ver

Kinderen ontwikkelen tekstgerichte en lezersgerichte vaardigheden tijdens de lessen literatuureducatie. De kinderen worden literair vaardig gemaakt en ontwikkelen een persoonlijke leessmaak.

ik ben een achter-op-zit-kind.
op-zit-kind?

de dichter het zo op?

stijes voor jezelf.

en liedje.
en verhaaltje.

het gedicht zo klinkt? Onderstreep.

rt | lang.

anders | hetzelfde.

deeld in korte | lange stukjes.

5 Lees gedicht E en F.

a Waar gaan de gedichten over?

De gedichten gaan over kinderen die _____

b Welke gevoelens passen bij welk gedicht? Vul in.

verveeld en niet blij gedicht _____

sloom, maar wel blij gedicht _____

6 Kijk nog eens naar alle gedichten in deze les.

a Welk gedicht is jouw favoriet?

Gedicht _____, omdat _____

b Lees het gedicht voor aan je maatje.

Oefen het eerst een paar keer.

Voorbeeldpagina's

Werkboek leesbevordering: les leesbevordering

Na de les literatuureducatie volgt een leesbevorderingsles over hetzelfde onderwerp. De les leesbevordering heeft een belevingsdoel. In deze les staat het samen praten over boeken en teksten centraal.

De boekfragmenten of gedichten die in de les worden behandeld, zijn in het werkboek afgebeeld.

In elke leesbevorderingsles praten de kinderen over boekfragmenten of gedichten aan de hand van een werkvorm samenwerkend leren. Deze werkvormen zijn in de handleiding helemaal uitgewerkt.

Een kruimeltje verdriet

Het is niet echt heel erg
maar leuk is het niet.
Het is meer zoiets
als pech gehad,
een kruimeltje
verdriet.

Als je papa koffie wil
en je mama thee
- je bent in een café -
en ze vragen:
'Wat wil jij?'
Dan wil je het liefste appelsap
maar daar krijg je
geen koelkje bij.

Het is niet echt heel erg
maar leuk is het niet.
Het is meer zoiets
als pech gehad,
een kruimeltje
verdriet.

Erik van Os & Elle van Lieshout

1 Lees gedicht A.
a In dit gedicht staan woorden die rijmen.
Onderstreep die woorden. Gebruik voor elk 'paar' een andere kleur.
b Het gedicht gaat over het gevoel 'een kruimeltje verdriet'.
Welke woorden passen bij dit gevoel?
Je mag meer kruisjes zetten.
 hard huilen balen zuchten
 pech stampen jammer

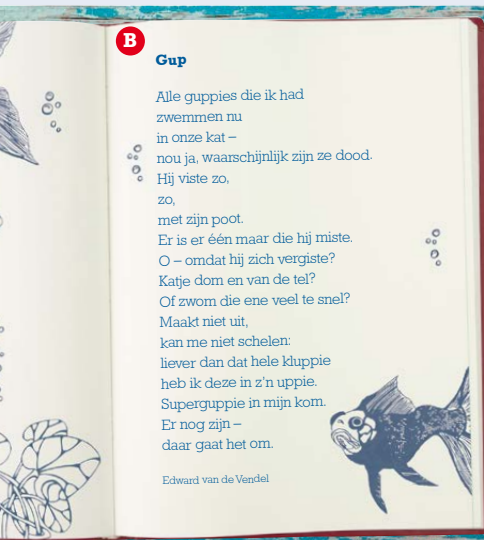
2 **Eén-twee-allemaal**
a Heb jij weleens 'een kruimeltje verdriet' gehad? Wanneer?
Schrijf twee momenten op.
1 _____
2 _____
b Praat erover met je maatje.
c Praat erover met de klas.

3 Lees samen gedicht B.
a Zoek in de gedicht B woorden die passen bij de woorden op de volgende lijst.
dood _____
logeer _____
echte _____
barst _____
klimmen _____
b Kleur in de drie gedichten B de woorden die passen bij de woorden op de volgende lijst.

4 Praat samen over de gedichten B, C en D.
Welk gevoel past bij de woorden op de volgende lijst?
gedicht B _____
gedicht C _____
gedicht D _____

Vindt een kind het onderwerp of genre leuk, dan worden suggesties gedaan om meer te lezen. Op Mijn Malmberg vind je een overzicht van alle boeken die in de lessen leesbevordering en literatuureducatie worden behandeld.

B Gup

Alle guppies die ik had
 zwemmen nu
 in onze kat –
 nou ja, waarschijnlijk zijn ze dood.
 Hij viste zo,
 zo,
 met zijn poot.
 Er is er één maar die hij miste.
 O – omdat hij zich vergiste?
 Katje dom en van de tel?
 Of zwom die ene veel te snel?
 Maakt niet uit,
 kan me niet schelen:
 liever dan dat hele kluppie
 heb ik deze in z'n uppie.
 Superguppie in mijn kom.
 Er nog zijn –
 daar gaat het om.

Edward van de Vendel

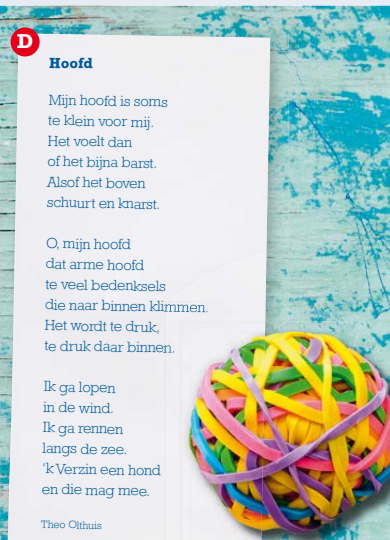

C

Lieve sinterklaas

ik wil graag op het paard
 naar Spanje en weer terug
 en dat ik dan een keer
 bij u logeer
 als het van uw moeder mag
 en ik wil ook een wereldbol
 een echte
 waar de mensen niet op vechten
 en dan ben ik de baas
 dit was mijn brief
 dag sinterklaas

Hans & Monique Hagen

D

Hoofd

Mijn hoofd is soms
 te klein voor mij.
 Het voelt dan
 of het bijna barst.
 Alsof het boven
 schuurt en knarst.

O mijn hoofd
 dat arme hoofd
 te veel bedenksels
 die naar Binnen klimmen.
 Het wordt te druk,
 te druk daar binnen.

Ik ga lopen
 in de wind.
 Ik ga rennen
 langs de zee.
 'k Verzin een hond
 en die mag mee.

Theo Olthuis

B, C en D. Lees hardop en luister goed.
 Antwoorden naar de rijmwoorden. Schrijf ze op.

Markeren de woorden die helemaal rijmen rood.
 Markeren die een beetje rijmen groen.

Markeren de gedichten.
 Markeren bij welk gedicht? Trek lijnen.

- hoopvol
- onrustig
- trots

5 Wisselgesprek

- a Lees gedicht B.
- b Loop met je werkboek door de klas.
 Als je juf of meester een teken geeft, maak je een tweetal.
- c Je juf of meester stelt een vraag.
 Bedenk samen een antwoord op die vraag.
- d Loop dan weer verder.
 Doe nu hetzelfde met gedicht C en D.

6 Kijk terug naar gedicht B, C en D.

- a Welk gedicht is je favoriet?
 gedicht B gedicht C gedicht D geen
- b Waarom? _____

Informatie

Meer weten over *Karakter*?

Zichtzending en proefabonnement

Via www.karakter-malmberg.nl kun je gratis een zichtzending en een proefabonnement van de software van *Karakter* aanvragen. Deze lesmaterialen kun je geheel vrijblijvend drie maanden op je school uitproberen.

Contact

De Malmberg-methodespecialisten hebben ruime ervaring in het onderwijs en beantwoorden graag je vragen. Bellen kan rechtstreeks op telefoonnummer (073) 628 87 22 of stuur een mail naar voorlichting.bao@malmberg.nl.

Uitgeverij Malmberg

Magistratenlaan 138

Postbus 233

5201 AE 's-Hertogenbosch

Bestellen en prijzen

Voor meer informatie over prijzen en bestellingen kun je contact opnemen met je schoolleverancier of met de afdeling Klantenservice van Malmberg via het telefoonnummer (073) 628 87 22. Mailen kan ook naar klantenservice.administratie@malmberg.nl.

De leestekst centraal

Succes voor ieder kind

Uitdagende pluslijn

Perfect in combinatiegroepen

Samenhang met Staal en Taal actief

